

**Liikkeenjohdon
koulutusohjelma
sai virallisen aseman**

18.4.2002

**Afrikan ja arktisen alueen
tutkijat keskustelivat
seksuaalisesta
väkivallasta**

**Marjaniemen
luotsiasema
palvelee
myös
yliopistolaisia**

**o
t
s
i
o
p
i
e
t
t
i**

7

OULUN YLIOPISTO

tässä numerossa:

KASVOTUSTEN	1
HALLITUKSEN PÄÄTÖKSIÄ	12
UUDET DOSENTIT	12
YLIOPISTOSSA TAPAHTUU	12
VUOKRATTAVANA	12
SUORITETTUJA TUTKINTOJA	13
APURAOJA	14
AVOIMIA VIRKOJA JA TOIMIA	14
LIIKUNTATIEDOTUKSET	15

Päätoimittaja

Elna Stjerna

Toimittajat

Tiina Pistokoski

Anna-Maria Raudaskoski

Taitto ja kuvankäsittely

Hilkka Suorsa

Osoitteet

Liisa Salmela

Kannen suunnittelu

Raimo Ahonen

Kannen kuva

Kalervo Ojutkangas

Sisäsivujen graafinen suunnittelu

Pasi Terästi

Lehti ilmestyy kevätlukukauden aikana joka toinen viikko seuraavasti: 3/5 17/5 30/5 13/6

Materiaali viimeistään **viikkoa ennen ilmestymispäivää** viestintäyksikköön sähköpostilla: Tietopisto@oulu.fi sisäisessä postissa (paperi ja levyke): 8VIEST

Materiaali pyydetään toimittamaan **ilman muotoiluja**: ei suuraakkosia, laatikoita, kehyksiä, logoja, rastereita tai muita asetteluja. Muotoilut tehdään toimituksessa.

Toimitus ei vastaa siitä, jos materiaali jää julkaisematta laite-, yhteys- ym. häiriöiden takia. Aineiston perilletulon voi varmistaa soittamalla puh. 553 4096 tai faxilla 553 4078. Jakeluoikaisu lähimmälle vahtimestarille tai viestintäyksikköön puh. 553 4096.

Mainosmateriaali tulee toimittaa julkaistavaksi valmiiksi suunniteltuna ja mieluiten siistinä paperitulosteena.

Ilmoitushinnat:

1/1 s. 168 euroa

1/2 s. 100 euroa

1/4 s. 67 euroa

Hintoihin lisätään alv 22 %.

Osoite

Pentti Kaiteran katu 1, 4. kerros

Linnanmaa

PL 8000, 90014 OULUN YLIOPISTO

Puhelin (08) 553 1011

Faksi (08) 553 4078

<http://www-hallinto.oulu.fi/viestin/t-pisto/>

ISSN 0788-7124

Oulun yliopistopaino 2002

KASVOTUSTEN

Kielikeskuksesta oppia venäjän kieleen

Oulun yliopiston kielikeskus tarjoaa yliopistomme opiskelijoille ja henkilökunnalle tilaisuuden kartuttaa omaa kielitaitoaan useiden eri kielten osalta. Kurssitarjottimelta löytyvät kaikki yleisimmät kielet ja harvinaisempien kielten kohdalla kielikeskus tarjoaa itseopiskelumateriaaleja.

Venäjän kieleen ja kulttuuriin opiskelijoita on vuodesta 1992 lähtien tutustuttanut lehtori **Ari Hepo-aho**.

KUMMALLINEN KULTTUURISHOKKI

Lukioaikainen opettaja sai Ari Hepo-ahon aikanaan kiinnostumaan venäjän kielestä ja niinpä hän lähti vuonna 1978 Kiovaan opiskelemaan venäjän kieltä ja kirjallisuutta.

Oleskelu silloisessa Neuvostoliitossa venähti kaiken kaikkiaan kahdentoista vuoden mittaiseksi, ja sinä aikana Hepo-aho suoritti niin perustutkinnon Kiovan yliopistoon kuin jatkotutkinnon Pietarin yliopistoonkin. Suuresta naapurimaasta löytyi myös ukrainalainen vaimo **Galina** ja siellä syntyivät lapset **Marja** sekä **Aleksandr**.

”Vuodet Neuvostoliitossa olivat minulle todellinen kieli- ja kulttuurikyppy. Elin täysin venäläisessä ja ukrainalaisessa ympäristössä ja kontaktini suomalaisiin olivat vähäiset”, Hepo-aho toteaa.

Kun Hepo-aho vuonna 1991 lopulta palasi Suomeen, hän joutuikin vaimonsa tavoin käymään läpi todellisen kulttuurishokin. ”Jouduin sopeutumaan uudelleen suomalaiseen kulttuuriin, koska olin asunut niin kauan täysin erillisessä kulttuurissa.” Hupaisaa onkin, että mennessään Kiovaan 1970-luvulla Hepo-aho ei kokenut vastaavanlaista kulttuurishokkia.

”Lähdin Neuvostoliittoon avoimin mielin. Ajattelin, että tämmöinen tämä maa on ja otin sen vastaan hyvine ja huonoine puolineen. Monet muut suomalaiset opiskelijat kokivat todennäköisesti paljon suuremman kulttuurishokin nähdessään, minkälaiseen maahan he olivat tulleet.”

Venäjällä mies on perinteisesti perheen pää. Sananlasku kuitenkin sanoo, että mies on perheen pää, mutta vaimo on se kaula, joka päättää kääntää. Näin on myös useissa venäläisissä perheissä, kielikeskuksen venäjän kielen lehtori Ari Hepo-aho kertoo.

VENÄJÄSTÄ JA VENÄLÄISISTÄ

Venäjä ja venäläiset ovat todella vieneet Hepo-ahon sydämen. Hän puhuu lämpimästi siitä, miten sydämellisiä ja välittömiä ihmisiä venäläiset ovat. Parhaimmat ystävänsäkin hän on saanut venäläisistä ja ukrainalaisista.

”Lähimmäiset ovat venäläisille todella tärkeitä ja heistä pidetään aina huolta. Tässäkin suhteessa on tosin tapahtunut viime aikoina muutoksia. Se on niitä asioita, joissa kehitys on Venäjällä mennyt huonompaan suuntaan.”

Muina keskeisinä venäläisten luonteenpiirteinä Hepo-aho pitää kärsivällisyyttä ja sopeutuvaisuutta. Hepo-aho kuitenkin muistuttaa, että Venäjä on yhä edelleen monikulttuurinen maa, jossa elää yli sata kansallisuutta.

”Venäjää puhuva ihminen ei ole välttämättä venäläinen. Alueelliset ja kansalliset erot ovat selkeästi havaittavissa

esimerkiksi ihmisten käyttäytymisessä. Tämän suomalaiset usein unohtavat puhuessaan yleistäen venäläisistä ja Venäjästä.”

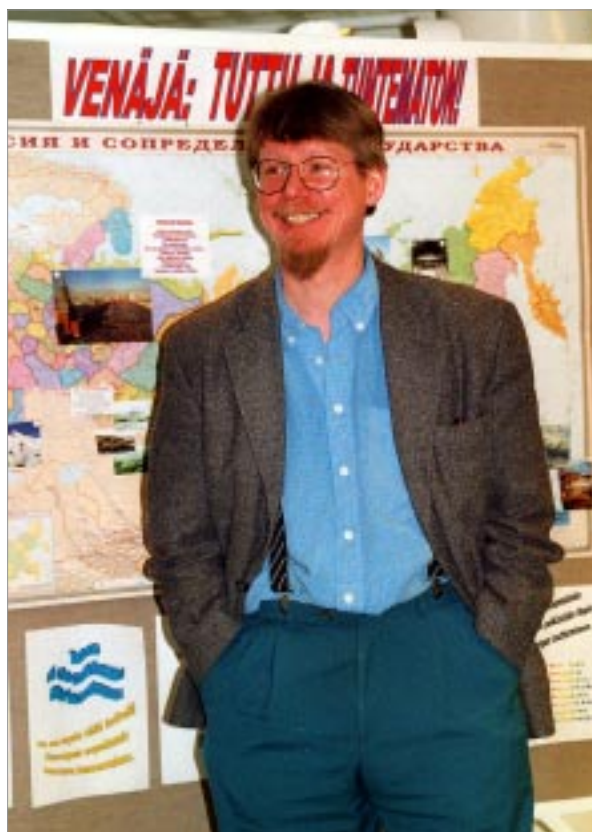
KIELENOPETTAJAN TYÖSTÄ

1992 Ari Hepo-aho sai vakinaisen viran Oulun yliopiston kielikeskuksesta. Siitä pitäen hän on vihkinnyt vuosi vuoden perään uusia opiskelijoita venäjän kielen saloihin. Kiinnostusta venäjän kieleen on aina riittänyt, ja viime vuosina opiskelijamäärät ovat Hepo-ahon mukaan jopa kasvaneet. Vuosittain venäjää opiskelee eri kursseilla yliopistossamme noin 150 opiskelijaa.

Nykyään opetustyö on Hepo-ahon mukaan paljon monipuolisempaa kuin ennen. Uutena asiana on viime vuosina tullut mukaan muun muassa opetusmateriaalin tekeminen Internetiin.

”Aloittaessani opettajana kielikes-

Heidi Kurvinen

kuksessa en voinut kuvitellakaan, että joutuisin tekemisiin Internet-asioiden kanssa. Kielikeskuksesta on kuitenkin löytynyt hyvin apua uusien menetelmien oppimiseen. Nettisivujen teko on kuitenkin opittu pääosin kantapään kautta”, toteaa Hepo-aho.

TYÖTÄ TÄYDELLÄ SYDÄMELLÄ
Ari Hepo-aho nauttii opettajan työs-

tään. Kielenopettajan ammatti olikin hänellä mielessä jo silloin, kun hän lähti opiskelemaan Kiovaan. ”Parasta työssäni on se, että saan olla tekemisissä nuorten ihmisten kanssa. Opettaminen on yksinkertaisesti mukavaa.”

Opetustyön suolana ovat myös huvittavat tilanteet, joita opetustilanteissa sattuu niin opiskelijoille kuin opettajallekin. ”Eräänä päivänä olin

vauhdissa vetäissyt villapaidan vahingossa väärinpäin päälle. Kukaan oppilaista ei huomauttanut siitä minulle, vaikka he varmasti huomasivat asian. Niinpä minä kuljin koko päivän paita väärinpäin ja huomasin asian vasta illalla päästyäni kotiin”, Hepo-aho kertoo nauraen.

HEIDI KURVINEN

Suurlähettiläs Hasekawa:

Japanilla ja Suomella runsaasti yhteistä

Oulun yliopistolla ja Japanilla on lämpimät ja tiiviit yhteistyösuhteet. Tätä mieltä oli yliopistossa 8. huhtikuuta vierailut suurlähettiläs **Norimasa Hasekawa**. Aktiivisesta toiminnasta kertoo muun muassa se, että yliopistolla on todellista yhteistyötä useiden japanilaisten instituuttien ja yliopistojen kanssa. Oulussa on myös vaihto-opiskelijoita Japanista, kuten myös meiltä Japanissa.

Suhteiden ylläpidossa aktiivisia ovat olleet erityisesti historian laitos ja arkkitehtuurin osasto, jotka ovat tarjonneet opiskelijoille Japani-opintokokonaisuuden jo kuutena vuotena.

Suurlähettiläs Hasekawa piti Tietotalossa luennon Japanin ja Suomen suhteista nyt ja tulevaisuudessa. Yleisön iloksi hän kertoi, että Oulu ja Oulun yliopisto ovat tunnettuja hänen maassaan. Yliopistoa Hasekawa luonnehti alueen kasvun moottoriksi.

Suomella on Japanissa hyvä imago; Suomea pidetään kauniina ja turvallisenä maana. Matkailijoiden virta Japanista Suomeen on jo monena kasvanut, ja viime vuonna 80 000 japanilaista tutustui maahamme.

Japanin Suomen-suurlähettiläspari Norimasa ja Atsuko Hasekawa tutustuivat yliopistoon professori Olavi K. Fältin ja kansainvälisten asioiden päällikön Terhi Törmäsen opastuksella.

Etäisyydestä huolimatta maidemme kansat ovat läheisiä Hasekawan mielestä. ”Itse asiassa Suomen ja Japanin välissä on vain yksi maa”, hän nauratti yleisöä. Yhtäläisyyksiä suurlähettiläs

löysi useitakin. ”Suomalaiset ja japanilaiset ovat kovia tekemään työtä ja ujoja, rakastamme luontoa ja hiljaisuutta ja lisäksi pidämme saunomisesta. Arvostamme myös perhettä kor-

Anna-Maria Raudaskoski

kealle.”

Suurlähettiläs on löytänyt yhtäläisyyksiä kielistämme. Kummassakaan ei ole artikkeleita eikä prepositioita ja lisäksi monet sanat ovat äänneasultaan samanlaisia, mutta merkitys on erilainen. Esimerkit kuulostivatkin sängen hupaisilta: Japanin kielessä esimerkiksi 'rouva' merkitsee 'vanha nainen' ja sana 'pää' merkitsee 'tyhjä’.

TÄHTÄIMESSÄ GLOBAALIT MARKKINAT

Luennoissaan Norimasa Hasekawa keskittyi kolmeen aihepiiriin: Japanin talouteen, Japanin ja Kiinan välisiin suhteisiin sekä Japanin ja Suomen taloudellisiin suhteisiin.

Suomen tuonti Japanista on kaksi kertaa niin suurta kuin vienti: Suomi vie Japaniin ainoastaan 800 miljoonan euron verran. Pelkät numerot eivät Hasekawan mielestä kuitenkaan kerro koko totuutta maiden taloudellisista suhteista. Japanilaisia autoja tuodaan Suomeen myös Ranskasta ja puolestaan Nokian puhelimia viedään Japaniin myös Kiinan tehtailta.

Hasekawa iloitsikin siitä, että maiden taloussuhteet ovat paljon numeroita tiiviimmät. ”Pitää muistaa,

että tärkeimmät yhteistyömme alueet ovat maailmanlaajuisilla markkinoilla.” Näillä markkinoilla esimerkiksi maissa toimivat hissivalmistajat solmivat yhteistyösopimuksen viime vuonna ja muodostavat näin maailman kolmanneksi suurimman alan valmistajan. Tähtäimessä ovat nyt Kiinan laajat markkinat.

Myös Nokian kännyköissä on paljon japanilaisia osia. Japanilainen NTT Docomo on tehnyt Nokian kanssa yhteistyötä kolmannen sukupolven matkapuhelinstandardin kehittämissä.

MALLIMAANA SUOMI

Norimasa Hasekawa oli huolissaan uutisoinnista, jonka mukaan Japanin talous voi huonosti. Hasekawan mielestä tilanne ei ole niin paha kuin tiedotusvälineet antavat ymmärtää. Väitteidensä pohjaksi hän esitteli OECD:n tilastoja vuodelta 2000. Niiden mukaan muun muassa Japanin kotimainen bruttokansantuote on maailman kärkeä eli toisena USA:n jälkeen. Japanilla on myös maailman suurin ulkomainen omaisuus.

Hasekawan mukaan Japanin taloutta rasittaa jättimäinen velkataakka, joka on

kaksi kertaa niin suuri kuin EU-maiden keskimääräinen velka. Lisäksi maa teki 90-luvulla suuria investointeja. Japanin talouskasvu on viime aikoina hidastunut ja työttömyysaste kohonnut.

Maa ponnisteleeekin talouden elvyttämiseksi muun muassa rakenteellisilla uudistuksilla, joilla pyritään keventämään ja aktivoimaan raskaaksi paisunut taloutta. Esimerkiksi on otettu Suomi, joka on ponnistellut kasinotalouden syöksystä ja saavuttanut vahvan talouskasvun. ”Koulutus ja uuden teknologian kehittäminen ovat Japanin teitä selviytymiseen”, Hasekawa katsoi.

Hasekawa torjui myös epäilyt siitä, että Kiinan kasvu saattaa Japanin noloon asemaan ja heikentää maiden suhteita. Hän muistutti, että Japani on monin tavoin tukenut Kiinaa ja voi ylpeänä seurata sen kehittymistä.

Suurlähettiläspari Norimasa ja **Atsuko** Hasekawaa isännöivät rehtori **Lauri Lajunen**, professori **Olavi K. Fält** ja kansainvälisten asioiden päällikkö **Terhi Törmänen**. Vieraat tutustuivat yliopistoon sekä Oulun seudun muihin kohteisiin, kuten Kellossa sijaitsevaan japanilaisyritykseen ja Kairoskotiin. (AMR)

Islannin presidentti vierailee yliopistossa syksyllä

Islannin presidentti **Ólafur Ragnar Grímsson** saapuu vierailulle Oulun yliopistoon 28. lokakuuta 2002. Presidentti Grímsson pitää vierailunsa yhteydessä muun muassa luennon.

Oulun yliopiston rehtori ja Islannin kunniakonsuli **Lauri Lajunen** tapasi presidentti Grímssonin henkilökohtaisesti konferenssimatkallaan Reykjavikissa syyskuussa 2001. Tapaamisessa Grímsson kertoi olevansa kiinnostunut pohjoisten alueiden yliopistojen yhteistyöstä ja Oulun yliopistosta. Ennen poliitikon uraansa hän toimi yhteiskuntatieteiden professorina Islannin yliopistossa.

Rehtori Lajunen esittikin Grímssonille kutsun saapua vierailulle Oulun yliopistoon. Presidentti on nyt vastaanottanut kutsun myöntävästi ja vahvistanut vierailunsa ajankohdan. Hän on

kertonut olevansa kiinnostunut kansainvälisen yhteistyön lisäksi Oulun yliopiston painoaloista, biotekniikasta, informaatiotekniikasta, pohjoisuudesta ja ympäristöalasta, sekä yliopiston ja sitä ympäröivän yhteiskunnan kiinteästä yhteistyöstä.

Presidentti Grímssonin vierailu Oulun yliopistoon ajoittuu hänen muun Suomen vierailunsa yhteyteen. Seuraavana päivänä 29. lokakuuta 2002 pidetään Helsingissä Pohjoismaiden Neuvoston 50-vuotisjuhllaisuudet, joihin suunnitelmien mukaan osallistuvat kaikkien Pohjoismaiden kuninkaalliset ja presidentit.

Oulun yliopistolla on yhteistyötä Islantiin sekä Islannin että Akureyrin yliopistojen kanssa. Parhaillaan on käynnissä seitsemän yhteistä tutkimusprojektia. Yliopistojen välillä on myös opiskelija- ja opettajavaihtoa.

Pääministeri Paavo Lipponen vihkii Tietotalon

Oulun yliopiston Linnanmaan kampuksen uusimman rakennuksen, Tietotalo 1:n, vihkiäisjuhla järjestetään maanantaina 29. huhtikuuta 2002. Tietotalon vihkii pääministeri **Paavo Lipponen**.

Vihkiäisjuhla pidetään yliopiston päärakennuksen Saalastinsalissa 29. 4. klo 13. Juhlassa pääministeri vihkii Tietotalon. Lisäksi siinä puhuvat yliopiston rehtori **Lauri Lajunen** ja sähkötekniikan osaston johtaja, professori **Kalevi Kalliomäki** sekä rakennuttajan, valtion Senaattikiinteistöjen, ja elinkeinoelämän edustajat.

Akkreditointi lisää houkuttavuutta

eMBA OULU -koulutusohjelma sai virallisen aseman

Koulutus- ja tutkimuspalveluiden Executive MBA OULU -koulutusohjelma sai virallisen aseman, kun korkeakoulujen arviointineuvoston erikoistumisopintolautakunta akkreditoi ohjelman maaliskuussa. Oulu Business Excellence -kokonaisuuteen kuuluvat opinnot pääsivät lautakunnan arvioinnin perusteella erikoistumisopintojen rekisteriin.

Akkreditointi on ensimmäinen koulutusohjelmalle myönnetty Oulun yliopistossa. Vastaavia, mutta toisistaan jonkin verran poikkeavia opintokokonaisuuksia on Suomen korkeakouluilla kymmenkunta, ja näistä osa on akkreditoitu.

Koulutusohjelman puuhamiehet, projektipäälliköt **Matti Marttila** ja **Antti Kauppila** uhkuvat tyytyväisyyttä. Koulutuksia vertailevat työnantajat ja opiskelijat kyselevät ”rankkauksien” perään ja haluavat luonnollisesti valita rahoilleen parhaan tarjolla olevan vastineen. Nyt heille on tarjota kättä pidempää.

MBA-ohjelmat ovat Matti Marttilan mukaan ns. villejä ohjelmia, joita on tarjolla useissa korkeakouluissa vaihtelevin sisällöin. Virallinen status kertoo mahdolliselle hakijalle paljon koulutuksen sisällöstä ja tavoitteista.

Akkreditointi on koulutuksen järjestäjille itselleenkin tärkeä. ”Haimme akkreditointia, koska halusimme ulkopuolisen varmistuksen siitä, että teemme ja kehitämme tätä ohjelmaa oikeaan suuntaan”, perustelee Antti Kauppila. Miehet itse uskoivat alusta asti eMBA OULU:n täyttävän akkreditoinnin vaatimat kriteerit. ”Vain paperi puuttui”, lisää Kauppila.

KEHITTÄMISIDEAT HETI KÄYTÄNTÖÖN

Lautakunta tutki koulutusohjelman tarkkaan. Kolmelta asiantuntijalta pyydettyjen lausuntojen lisäksi lautakunta haastatteli opiskelijoita ja heidän työnantajiaan. Lisäksi lautakunnan jäsenet tekivät Ouluun arviointivierailun. Palautteessaan erikoistumisopintolautakunta esittää käytäntönsä

*Projektipäälliköt **Matti Marttila** (vas.) ja **Antti Kauppila** sekä koulutusassistentti **Mariaana Wiander** voivat nyt tarjota opiskelijoilla mustaa valkoisella siitä, että Oulun yliopiston koulutus- ja tutkimuspalveluiden eMBA OULU -koulutusohjelmalla on korkeakoulujen arviointineuvoston erikoistumisopintolautakunnan rekisterissä ”rankattu” asema.*

Anna-Maria Raudaskoski

mukaan vähän kehuja, mutta sitäkin enemmän kehittämisideoita. Erityistä kiitosta eMBA OULU -ohjelma sai kuitenkin siitä, että se vastaa hyvin liikkeenjohdon koulutuksen alueelliseen tarpeeseen.

Lautakunta esitti puolisen tusinaa kehittämiskohtaa. Palautteen mukaan ohjelma sisältää keskeiset kansainvälisesti MBA-ohjelmiin sisällytettävät osa-alueet, mutta esimerkiksi henkilöstöjohtamisen ja juridiikan osuutta tulisi vielä vahvistaa. Huomiota tulisi kiinnittää myös kohderyhmän entistä tarkempaan profilointiin.

Palautteessa pidettiin hyvänä sitä, että kansainvälisten asiantuntijoiden hyödyntämistä luennoitsijoina on pyritty lisäämään. Opinnäytetöiden ohjaus otettiin myös heti kehittämis-kohteeksi. Koulutusohjelmaan kuuluu 10 opintoviikon laajuinen loppuyö.

Tenttien ja opintojaksojen suoritus-ten arviointiohjeita on niinkään tarkennettu arviointivierailun jälkeen.

POIKKITOIMIALAKOHTAINEN KOULUTUSOHJELMA

KOTU:n eMBA OULU -ohjelma on ns. yleinen koulutusohjelma eli sitä ei ole suunnattu erityisesti yhdelle toimialalle. ”Uskomme, että osantajat hyötyvät opinnoista sitä enemmän mitä useamman alan opiskelijoita

ohjelmassa on mukana. Toimialakoh- taista tietoa he saavat tarpeeksi työ- paikoillaan. Toki geneerisyyden lisäksi on oltava myös jonkin verran foku- sointia”, Marttila ja Kauppila sanovat.

Ohjelma on suunnattu lähinnä yri- tysten päällikkötasolle liikkeenjohdol- listen taitojen täydentämiseksi. Suu- rimmalla osalla opiskelijoista on tek- ninen tausta, ja eMBA OULU -ohjel- masta he hakevat liikkeenjohdon osaa- mista. Koulutusohjelma on houkutel- lut niin keskiasteen tutkinnon suoritta- neita kuin muun muassa tekniikan ja lääketieteen tohtoreitakin. Mukana on myös ekonomia. ”Ekonomia kiin- nostavat uudet teoriat ja tietojen päi- vitys”, Antti Kauppila tarkentaa.

60 opintoviikon laajuinen eMBA OULU -ohjelma on ollut koulutus- ja tutkimuspalveluiden ja sitä edel- täneen täydennyskoulutuskeskuksen ohjelmassa vuodesta 1989. Alunperin se luotiin lähinnä teknologiakylän dip- lomi-insinöörien tarpeisiin. Vuoteen 1997 saakka ohjelma alkoi joka toinen vuosi.

Työn ohessa suoritettavan kaksivuo- tisen opintokokonaisuuden on läpäis- syt kaikkiaan 88 opiskelijaa ja sadan valmistuneen rajan odotetaan rikkou- tuvan viimeistään ensi syksynä. Silloin Oulu Business Excellence -ohjelmasta alkaa neljäs kokonaisuus. (AMR)

Suunnattu evoluutio

Monitieteinen näkökulma räätälöityjen proteiinien kehittämiseen

Biocenter Oulun vuosittain järjestämän teemapäivän Biocenter Dayn tänäkertainen biotekniikan tutkimuksen ajankohtainen kysymys käsitteli suunnattua evoluutiota. Kokous keskittyi erityisesti entsyymeihin, joiden ominaisuuksia voidaan geenitekniikan avulla muokata haluttuun suuntaan. Entsyymejä käytetään laajasti erilaisissa bioteknisissä prosesseissa ja monissa tuotteissa, esimerkiksi pesuaineiden aineosina ja kemiallisten valmisteiden synteesissä.

Eliöiden, esimerkiksi ihmisen, eläinten ja bakteerien, entsyymit ovat kehittyneet nykyiseen muotoonsa luonnonvalinnan seurauksena. Siksi luonnollisilla entsyymeillä ei välttämättä ole niitä ominaisuuksia, joita bioteknisissä prosesseissa tarvittaisiin. Haluttuja ominaisuuksia voivat olla esimerkiksi toimintavarmuus korkeassa lämpötilassa ja paineessa.

Entsyymien ja muiden proteiinien ominaisuuksia voidaan muokata toivottuun suuntaan käyttämällä suunnatun evoluution periaatetta. Suunnittelussa voidaan käyttää apuna proteiinien kolmiulotteisesta rakenteesta saatua tietoa, ja proteiinin rakennetta muu-

tetaan geenitekniikan keinoin. Proteiinien rakenneosien eli aminohappojen järjestystä ja ominaisuuksia voidaan muuntaa tekemällä proteiinia vastaavaan geeniin satunnaisia mutaatioita. Muuntuneita geenejä vastaavia proteiineja tuotetaan sitten esimerkiksi bakteerisoluviljelmissä, joista seulotaan sopivat entsyymit.

Kun halutaan kehittää vaikkapa korkeita lämpötiloja vaativia entsyymejä, jatkoon valitaan vain ne bakteeriviljelmät, jotka tuottavat aktiivista entsyymiä korkeassa lämpötilassa. Suunnatun evoluution periaate sisältää siis proteiinin ominaisuuksien muuttamisen yhdistettynä sopivaan seulontamenetelmään. Tavoitteena on löytää ne muutetut entsyymit, joilla on halutut ominaisuudet.

SUUNNATUN EVOLUUTION TEKNIikka KÄYTÖSSÄ

Biocenter-teemapäivän aikana **Adrian Goldman** Helsingin yliopistosta käsittelee entsyymien ominaisuuksia ja **Uwe Bornscheuer** Ernst-Moritz-Arnt -yliopistosta Greifswaldista ja **Reinhard Sterner** Kölnin yliopistosta suunnattua evoluutiota. **Jean-Louis Rey-**

mond Bernin yliopistosta kertoi uusista biokatalyyteistä ja mahdollisuudesta käyttää vasta-aineita entsyymien tavoin katalyytteinä. **Patrick Adlercreutz** Lundin yliopistosta selvitti, kuinka entsyymejä muokataan niin, että ne ovat toimintakykyisiä niille luonnollisen vesiympäristön (solun) lisäksi myös niille vieraassa ympäristössä, orgaanisissa liuottimissa.

Biocenter-päivän aihe liittyy läheisesti Oulun yliopiston biokemian ja kemian laitoksissa tehtävään rakennebiologian tutkimukseen. Linnanmaalla toimii kolmen tutkimusryhmän yhteistyöprojekti, jonka tavoitteena on tietyn entsyymien ominaisuuksien muuttaminen käyttäen suunnatun evoluution tekniikkaa. Tavoitteena on muokata entsyymiä, jota voidaan käyttää kiraalisten alfa-hydroksialdehydien tuotantoon. Alfa-hydroksialdehydit ovat tärkeitä väliaineita kemiallisissa synteesireaktioissa.

Yhteistyössä ovat mukana professorit **Rik Wierenga** (biokemian laitos), **Jouni Pursiainen** (kemian laitos) ja **Peter Neubauer** (bioprosessitekniikan laboratorio).

Laatusertifikaatti mittalaitelaboratoriolle

Oulun yliopiston mittalaitelaboratorio on saanut ISO 9001:2000 -laatusertifikaatin. Sertifiointi kattaa mittaustekniikan tutkimuksen ja koulutuksen. Sertifikaatin saaminen on merkittävää, koska sertifioitujen laatujärjestelmät ovat tutkimuslaitoksissa melko harvinaisia. Sen myönsi SGS Fimko Oy.

Laatujärjestelmä varmistaa asiakkaiden tarpeiden ja odotusten täyttymistä luomalla edellytyksiä korkeatasoiselle tutkimustoiminnalle ja koulutukselle. Asiakasodotuksista ja onnistumisesta mittalaitelaboratorio on jo pit-

kään saanut tietoa säännöllisesti keräämästään asiakaspalautteesta. Lisäksi on tehty erillisiä tutkimuksia ja mittauksia. Järjestelmän tärkeimpiä hyötyjä ovat tieto toimintatavoista, palautteen kautta oppiminen ja rutiinitöiden automatisointi. Viimeksi mainittu vapauttaa tutkijaresursseja tieteelliseen työhön.

Laatujärjestelmän rakentamiseen on osallistunut koko henkilöstö, ja valmiitelevaa työtä on tehty kaksi vuotta. Lisäksi laatujärjestelmän tulee olla laaja ja kattava. Se varmistaa, että prosessit etenevät yhdessä sovitulla tavalla tuottaen asiakkaalle tasaisen korkeaa laatua.

Järjestelmän jatkuva kehittäminen on olennainen osa laatua, ja sertifikaatin myöntäminen on yksi merkkipaalu tällä tiellä. ISO 9001:2000 -sertifikaatilla on suuri merkitys myös mittalaitelaboratorion kansainvälisissä kontakteissa.

Mittalaitelaboratorio tuottaa mittaustekniikan osaamista ja sen painopisteenä on puunjalostusteollisuudessa toimivia yrityksiä hyödyntävä mittaustekniikka.

Henkilökuntaa laboratoriossa on tällä haavaa 34 ja vuosibudjetti on noin 1,8 miljoonaa euroa.

Keniassa ja Suomessa taustalla samat ajattelutavat

Seksuaalinen väkivalta on kontrollointia

Oulun yliopistossa pidetyssä Kulttuuri, sukupuoli ja väkivalta – keskustelua Afrikan ja arktisen välillä -seminaarissa käsiteltiin naisten kohtaamaa seksuaalista väkivaltaa. Väkivallan ilmenemismuodot ovat Keniassa räikeämpiä kuin Suomessa, mutta väkivallan taustalla ovat samanlaiset ajattelutavat.

Väkivallan ja sen uhan avulla kontrolloidaan naisten liikkumista ja toimintaa. Naisten kohtaama väkivalta liittyy nimenomaan vallankäyttöön. Sukupuolinen ja seksuaalinen häirintä, ahdistelu ja väkivalta yliopistoympäristössä ovat vallankäytön keinoja, joilla naisen akateeminen ja tieteellinen asema ja saavutukset mitätöidään.

VÄKIVALLALLA KONTROLLOIDAAN NAISIA

Nairobin yliopiston sosiologian laitoksen tutkija **Mumbi Machera** nimeää naisten kohtaaman seksuaalisen väkivallan ja sen uhan seksuaaliseksi terrorismiksi. Terrorismin määritelmän mukaan terrorismin tarkoituksena on herättää pelkoa ja pelon avulla kontrolloida uhria ja käyttää valtaa uhria kohtaan. Macheran mukaan kenialaiset naiset kokevat koko elämänsä ajan väkivallan, eritoten seksuaalisen väkivallan, uhkaa.

Machera konkretisoi määritelmäänsä kertomalla seksuaalisesta häirinnästä ja väkivallasta Nairobin yliopistossa. Yliopiston naisopiskelijat joutuvat kampusalueella sekä miesopiskelijoiden, työntekijöiden että täysin ulkopuolisten miesten häiritsemiksi, raiskaamiksi ja pahoinpitelemiksi.

Raiskauksia ja häirintätapauksia ei juuri käsitellä yliopisto-organisaatioissa, ja ne voidaan jopa esittää yliopistokulttuuriin kuuluviksi. ”Tällä kampuksella opiskelijapojat ovat aina raiskanneet opiskelijatyttöjä” oli kommentti yliopistojohdolta raiskauksesta tehtyyn ilmoitukseen.

Seksuaalista väkivaltaa käytetään yliopistossa naisten kontrolloimiseen: Väkivallalla pyritään tuottamaan naisen alemmuus suhteessa mieheen yliopistossa.

Seksuaalista häirintää kohtaavat myös jotkut miesopiskelijat. Tarve häi-

rinnän vastaisten toimien ja sukupuolten tasa-arvoisemman kulttuurin kehittämiseksi on Nairobin yliopistossa suuri.

HÄIRITSIJÄN VALTA ESTÄÄ ILMIANNON

Mervi Heikkinen aloittelee tutkimustaan seksuaalisesta häirinnästä Oulun yliopistossa. Aineistonkeruu aloitettiin kansainvälisenä naistenpäivänä 8.3. ja se jatkuu yhä. Aineistoa kerätään muun muassa webissä olevalla kyselylomakkeella (<www.wedu oulu fi/aware>).

Heikkinen kertoi tutkimuksensa alustavista tuloksista kertyneen aineiston perusteella. Aineistossa tuli esille muun muassa tapauksia, joissa miespuoliset henkilökunnan jäsenet olivat tehneet seksuaalisia ehdotuksia naisopiskelijoille. Opiskelijat kokivat tilanteet uhkaaviksi, hämmentäviksi ja yllättäviksi.

Tilanne, jossa yliopiston henkilökunnan jäsen käyttäytyy asiaankuulumatomasti on opiskelijalle haasteellinen. Epäasiallisesta käytöksestä huomauttaminen yliopistohierarkiassa korkeammassa asemassa olevalle ja lähtelyn torjuminen voivat tuntua vaikeilta, sillä häiritsijällä voi olla valtaa vaikuttaa kurssiarvosanoihin ja opintojen suorittamiseen.

Oulun yliopistossa on nimetty opiskelijoiden ja henkilökunnan häirintäyhdyshenkilöt, joihin voi olla yhteydessä tapausten selvittämiseksi.

On kuitenkin muistutettava, että

kaikki huomionosoitukset, seksuaalisetkaan, eivät ole häirintää. Riippuu ihmisestä ja tilanteesta, miten huomionosoitukset koetaan. Häirinnäksi sukupuolinen huomio muuttuu silloin, kun sitä jatketaan, vaikka kohteeksi joutunut ilmaisee pitävänsä sitä loukkaavana tai vastenmielisenä.

Ongelmallista sukupuolinen huomio onkin nimenomaan silloin, kun kohteeksi joutunut ei uskalla sanoa suoraan pitävänsä huomiota vastenmielisenä. Menestyksekkäälle työ- ja opiskeluyhteisölle on ominaista ja ensiarvoisen tärkeitä jokaisen organisaatioon kuuluvan henkilön ihmisarvon ja koskemattomuuden kunnioittaminen.

KENIASSA TYTÖT TEKEVÄT TALOUSTYÖT

Karibunin tyttökoulun opettaja **Tadayo Mauca** kertoi kenialaisten tyttöjen kouluttamisen haasteista. Keniassa kaikilla lapsilla on oikeus saada koulutusta, mutta oikeus ei välttämättä toteudu. Koulutuksesta koituvien kustannusten säästämiseksi köyhissä perheissä koulutettavaksi valitaan vain poika tai pojat. Pojat nähdään perheen ja suvun jatkajina, joihin kannattaa sijoittaa, tyttöjen puolestaan ajatellaan siirtyvän omasta suvusta pois, aviomiehen sukuun. Tyttöjen kouluttamisen ei nähdä hyödyttävän perhettä mitenkään.

Koulunkäynti on tytöille erityisen raskasta, sillä koulunkäynnin lisäksi tyttöjen odotetaan tekevän taloustöitä. Tyttöjen päivä alkaa aikaisin aamulla

Mervi Heikkinen ja Mumbi Machera keskustelivat seksuaalisesta häirinnästä Oulun ja Nairobin yliopistoissa.

Jenny Kangasvu

vedenhaulla ja ruoanlaitolla, jonka jälkeen kävellään joskus jopa viidentoista kilometrin matka kouluun. Pitkän koulupäivän jälkeen heidän edellytetään osallistuvan nuorempien sisarusten ja kotieläinten hoitamiseen.

Keniassa leviävä HIV aiheuttaa myös ongelmia koulunkäynnille: Sairaalaapaikkojen vähyyden vuoksi AIDS-potilaat ovat useimmiten kotihoidossa ja potilaita hoitavat yleensä perheen tyttäret.

Usein tytöt itse haluavat lopettaa koulunkäynnin helpottaakseen työtaakkaansa. Teini-ikäiset tytöt lopettavat koulunkäynnin myös tultuaan rasakaaksi ja mennessään naimisiin. Maucan mukaan yksi keino tukea tyttöjen koulunkäyntiä on hallituksen perheille antama rahallinen apu.

MIESTEN JA NAISTEN EROJA VAHVISTETAAN

Tutkija **Tuija Huuki** kertoi yhdessä tutkija **Anu Tallavaaran** kanssa teke-

mästä tutkimuksesta, joka käsittelee maskuliinisuuden ja feminiinisuuden representaatioita pohjoissuomalaisten kouluikäisten keskuudessa.

Huuki oli pyytänyt kaupungissa ja maalla asuvia 11–12-vuotiaita koululaisia kirjoittamaan kirjoitelman ja piirtämään kuvan itsestään kahdenkymmenen vuoden kuluttua. Kaupungissa asuvien tyttöjen käsitystä naiseudesta leimasivat stereotyyppiset kauneushanteet ja toiveammatiksi mainittiin usein malli tai näyttelijä.

Maalla asuvat tytöt puolestaan korostivat perheen ja kotiseudun merkitystä ja ammattitoiveet suuntautuivat hoiva-alalle. Sekä kaupunkilais- että maalaispojilla erilaiset statusesineet, kuten autot, tietokoneet ja hifilaitteet korostuivat. Kaupunkilaispoikien piirtämät kuvat itsestään olivat usein väkivaltaisia, ja heidän piirustuksissaan omistaminen korostui, kun taas maalla asuvat pojat piirsivät kuvia itsestään luonnossa eivätkä he haaveilleet johta-

mistason ammateista siinä määrin kuin kaupunkilaispojat.

Miesten ja naisten välisiä eroja tuotetaan ja ylläpidetään sekä Keniassa että Suomessa. Rärkeimmillään erojen korostaminen johtaa bruttaaliin väkivaltaan, jolla ylläpidetään naisten fyysistä ja psyykkistä alistamista, mutta lievempanäkin se sulkee sukupuolen perusteella pois ihmisten valinnan mahdollisuuksia.

JENNY KANGASVUO

8.4. pidetyn seminaarin järjestivät yhteistyössä NCRB-verkosto (Network for Crisis Centres for Women in the Russian Barents Region), Aware-projekti (Increasing Awareness of Sexualized and Gendered Violence -publication and web project 2001–2002) ja Gender and Violence in Schools and Teacher Education in the Barents Region -tutkimusverkosto.

Palkkoihin yleiskorotus ja järjestelyvara

Voimassaolevan virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti 1.3.2002 lukien on palkkoihin tehty yleiskorotus, jonka suuruus on 18 senttiä (107 penniä) tunnilta tai 30 euroa (179 markkaa) kuukaudelta, kuitenkin vähintään 1,9 prosenttia.

Lisäksi virka- ja työehtosopimuksessa sovittiin, että vuoden 2002 yleiskorotusajankohdasta lukien palkkoja korotetaan 0,3 prosentin suuruisella järjestelyvaralla. Jos tämän erän käyttämisestä ei sovita, se maksetaan prosenttimääräisenä yleiskorotuksena.

Oulun yliopistossa käydyissä neuvotteluissa sovittiin muun kuin opetushenkilökunnan (muun muassa opetuksen ja tutkimuksen apuhenkilökunta, hallinto- ja toimistohenkilökunta ja kirjastohenkilökunta) järjestelyvara kohdennettavaksi ”kuoppakorotuksina” 89 virkasuhteiselle, neljälle työsuhteiselle ja 18 ATK-henkilöstöön kuuluvalla.

Opetushenkilökunnan (professori, yliopettaja, lehtori, opettaja, apulaisopettaja, yliassistentti, assistentti, päätoiminen tuntiopettaja, osaston hammaslääkäri) osalta valtakunnalliset neuvottelut päättyivät 26.3. ilman, että neuvotteluosapuolet (OPM, Pardia,

VAL ja Akava JS) olisivat päässeet yksimielisyyteen järjestelyvaran kohdentamisesta. Näin ollen virkaehtosopimuksen 5 §:n mukaisesti opettajille maksetaan järjestelyvaraeränä 1.3.2002 lukien 0,3 prosentin suuruisen palkkauserä, joka lasketaan asianomaisen opettajan säännöllisen työajan ansiosta.

Erä lasketaan jokaiselle opettajalle henkilökohtaisesti ja maksetaan käytännön järjestelyjen vuoksi huhtikuun viimeinen päivä.

PÄÄTOIMINEN PALVELU ULKOMAILLA LASKETAAN

Amanuenssille, joka on suorittanut tohtorin arvoon oikeuttavan tutkinnon, maksetaan palkkaus kahta palkkausluokkaa korkeampana kuin mitä hänelle sijoituspalkkaluokan ja määrävuosikorotuksen perusteella muutoin maksetaan. Lisensiaatin tutkinnon suorittaneelle maksetaan palkkaus yhtä palkkausluokkaa korkeampana.

Amanuenssille, joka on toiminut neljä vuotta näissä viroissa tai tehtävissä tai muuna yliopiston tai korkeakoulun päätoimisena opettajana tai tutkijana tai Suomen Akatemian tutkijana tai tutkimusassistenttina tai tut-

kimusapulaisena, suoritetaan palkkaus yhtä palkkausluokkaa korkeampana.

Määrävuosikorotukseen oikeuttavaksi palvelusajaksi luetaan myös ulkomaisessa korkeakoulussa tai tutkimuslaitoksessa päätoimisessa palvelussuhteessa palveltu aika.

Koulukohtaisia palkkausluokkia lisätään kolmella C-palkkausluokalla koulussa, joka käsittää koko perusopetuksen ja lukion. Uutena käyttöön tuli 20 C-palkkausluokkaa koulussa, joka käsittää vain yläasteen ja lukion ja 15 C-palkkausluokkaa, jos koulu käsittää vain ala-asteen (aikaisemmin 14 palkkausluokkaa koulussa, jossa annetaan vain ala-asteen tai vain yläasteen perusopetusta ja lukio-opetusta).

Päätoimiselle tuntiopettajalle, jolla on jossakin opetettavassa aineessa myös perusopetuksen aineopettajan kelpoisuus, maksetaan palkkaus yhtä C-palkkausluokkaa korkeampana kuin muutoin. Johtavien rehtoreiden sijoituspalkkaluokkaa korotetaan yhdellä palkkausluokalla.

JUHANI LEHTIMÄKI
henkilöstöpalvelut

Hyönteisgeneetikot Hailuodossa

Luotsiasemasta lisätilaa yliopiston käyttöön

EU:n tutkimusyhteistyöverkosto INSECTS (Integrated Studies of the Economy of Insect Societies) järjesti helmikuussa Perämeren tutkimusasemalla Hailuodossa muutaman päivän mittaisen työpajan, jossa käsiteltiin hyönteisyhteiskuntien ja sosiaalisen käyttäytymisen geneettistä tutkimusta.

Oma ryhmämme, jonka tutkimuskohteena ovat muurahaiset, on ollut yhden nelivuotiskauden verkoston jäsenenä ja nyt on meneillään toinen samanlainen rupeama.

Verkosto (research training network) on osoittautunut erinomaiseksi nuorten tutkijoiden kouluttamisessa. Sen puitteissa on mahdollista järjestää runsaasti tutkijavaihtoa sekä kokouksia, kursseja ja työpajoja, joissa koulutus on vahvasti esillä. Oma ryhmämme toimii genetiikan alueella, joten oli luonnollista että vastuullemme lankesi siihen liittyvän tapaamisen järjestäminen.

Työpajan ohjelmassa oli esityksiä menetelmistä, joilla tutkitaan sosiaalisen käyttäytymisen genetiikkaa molekyyllitasolla, solunsisäisiä bakteereja ja niiden vaikutusta muurahaisten käyttäytymiseen, genomien kartoitusta sekä yhteiskuntien ja populaatioiden geneettiseen rakenteeseen vaikuttavia tekijöitä.

TILAT MAINIOT KOKOUSTEN PITOON

Valitsimme työpajan pitopaikaksi Perä-

meren tutkimusaseman, koska yliopisto on juuri solminut yhteistyösopimuksen merenkulkupiirin kanssa Marjaniemen luotsiaseman tilojen käytöstä. Tämä oli ensimmäinen näitä tiloja käyttävä ryhmä, joten kokous oli samalla hyvä testi tilojen toimivuudesta.

Työpajaan osallistui kaikkiaan 45 osallistujaa kolmestatoista eri yliopistosta (Oulu, Helsinki, Upsala, Kööpenhamina, Århus, Würzburg, Regensburg, Lausanne, ETH Zürich, Firenze, Leuven, Lontoo ja Sheffield). Tämän kokoinen ryhmä sopi mainiosti asemalle. Kokouksen järjestämisen kannalta oli oleellista, että meillä oli käytettävissä luotsiaseman tilat, joihin luennoitsijavieraat saattoi majoittaa kahden hengen huoneisiin. Majoituksen taso on hyvä ja virallisen ohjelman ulkopuolinen seurustelu sujui Marjaniemessä mainiosti.

Luennot aseman päärakennuksen ruokalatoissa sujuivat myöskin hyvin. Joitain ylimääräisiä kuulijoita tuli Oulusta esityksiä kuuntelemaan ja he mahtuivat vielä hyvin mukaan, mutta ryhmän koko alkoi olla kapasiteetin rajoilla.

Asema on hankkinut uuden dataprojektorin, jonka avulla kaikki luennot saatettiin pitää PowerPoint-esityksinä. Ohjelmassa oli myös tietokoneohjelmien vertailua ja käyttöä. Liki puolella osallistujista oli oma kannettavansa mukanaan, ja parikymmentä konetta saatiin hyvin sijoiteltua eri

kurssisaleihin ryhmätyöskentelyä varten.

LUONNON ARMOILLA JÄÄTIELLÄ

Järjestäjien kannalta kaikki sujui hyvin, ja myös muualta tulleet osallistujat olivat hyvin tyytyväisiä kokoontumistiloihin ja majoitukseen. Hieman yllättäviä käytännön järjestelyjä aiheutti Hailuodon jäätielle noussut vesi, mutta se vain lisäsi tilaisuuden eksotiikkaa.

Kokouksen onnistumiselle oli ensiarvoisen tärkeää aseman henkilökunnan apu ja ahkeruus. Aseman oma keittiö oli remontissa ja keittiöhenkilökunta joutui valmistamaan ruoan kirkolla ja kuljettamaan sen asemalle. Parhaat kiitokset hyvästä työstä!

Kokemuksen perusteella Perämeren asemaa voi hyvin suositella tämän kokoisten kokouksien järjestämiseen, edellyttäen, että luotsiaseman tilat ovat tulevaisuudessakin käytettävissä.

Erytisen tärkeää oli se, että tilaisuuteen osallistui tutkijoiden ja opiskelijoiden lisäksi useista tutkimusryhmistä myös laborantteja. Tämä antoi heille tilaisuuden tutustua muissa tutkimusryhmissä tehtäviin töihin ja niissä käytettyihin menetelmiin. Koko työyhteisön osallistuminen varmasti motivoi kaikkia ja sitoo heitä entistä paremmin tutkimusryhmän toimintaan.

PEKKA PAMILO
biologian laitos

Tommi Lepistö

Kansainvälinen tutkijajoukko piti työpajaa Hailuodossa Perämeren tutkimusasemalla. Suuren joukon majoittaminen onnistui yliopiston tehtyä sopimuksen Marjaniemen luotsiaseman käytöstä merenkulkupiirin kanssa.

Tutkijoille uudistetut eettiset ohjeet

Tutkimuseettinen neuvottelukunta on julkaissut uudistetut tutkimuseettiset ohjeet Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen.

Yliopistojen, tutkimuslaitosten ja ammattikorkeakoulujen sekä muiden tutkimusta harjoittavien organisaatioiden edustajat oli kutsuttu ohjeiden 3. huhtikuuta pidettyyn julkistamistilaisuuteen allekirjoittamaan sitoutumisensa uusien ohjeiden noudattamiseen.

Tutkimuseettikan opettamisesta tilaisuudessa puhunut neuvottelukunnan jäsen professori **Irma Sorvali** totesi, ettei etiikan opetuksen nykytilaan olla kovin tyytyväisiä, sillä niin asiaan perehtyneitä opettajia kuin opetusmateriaaliakin on vähän. Sorvali muistutti, että parhaimmillaan etiikka kuuluu koko tiedeyhteisön arkeen. Hyvään tai erinomaiseen tulokseen voidaan päästä integroimalla tutkimuseettikka alusta alkaen muuhun koulutukseen ja opetukseen. ”Eettinen keskustelu pohjautuu luontevasti nykytilanteeseen ja siitä saadaan aineistoa opetuksen tarpeisiin”, Sorvali sanoi.

LÄHTÖKOHTANA TIETEIDEN YHTEINEN NÄKÖKULMA

Neuvottelukunta on julkaissut tutkimuseettiset ohjeet vuosina 1994 ja 1998. Uudistetut ohjeet noudattavat pääpiirteiltään aiempia, mutta painotus on aiempaa enemmän hyvän tieteellisen käytännön määrittelyssä ja sen loukkausten ennaltaehkäisyssä.

Ohje luonnehtii hyvää tieteellistä käytäntöä eri tieteille yhteisestä näkökulmasta ja kehottaa muun muassa rehellisyyteen, huolellisuuteen, avoimuuteen ja muiden tutkijoiden työn kunnioittamiseen. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu myös suunnitelmallisuus sekä itse työn toteuttamisessa että sen järjestämisessä tutkijaryhmän jäsenten kesken, rahoituslähteiden ilmoittaminen sekä hyvän hallintokäytännön ja henkilöstö- ja taloushallinnon ylläpitäminen. Hyvän tieteellisen käytännön vahvistamiseksi on tärkeää, että tutkimuseettikan opetus on yliopistoissa ja muissa tieteellistä tutkimusta harjoittavissa organisaatioissa kestävällä pohjalla.

Ohjeiden lähtökohtana on, että hyvän tieteellisen käytännön edistä-

minen sekä sen loukkausten ja tieteelliseen tutkimukseen kohdistuvien vilppiepäilyjen käsitteleminen kuuluvat ennen muuta tieteellistä tutkimusta Suomessa harjoittaville organisaatioille. Vastuu hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta kuuluu ensisijaisesti tutkijoille itselleen, mutta myös työnohjaajille ja tutkimusyksiköiden johdolle. Tutkimuseettinen neuvottelukunta keskittyy toiminnassaan tutkimuseettisen keskustelun virittämiseen, tiedotustoimintaan ja suositusten laatimiseen keskustelun pohjalta.

Samassa tilaisuudessa julkistettiin myös tutkimuseettisen neuvottelukunnan aloitteesta tehty kirja Tutkijan eettiset valinnat (Gaudeamus 2002). Se käsittelee laajasti tutkimuksen etiikan nykytilannetta.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeisto Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen on luettavissa verkko-osoitteessa <pro.tv.fi/tenk/ajank.htm>. Painettu versio on saatavissa neuvottelukunnan pääsihteeriltä Salla Lötjöselältä puh. (09) 2286 9234.

OYAY ry:n Syötemökki

OYAY ry:n Syötemökin varaus ajalle 6.5.–30.11.2002 alkaa 18.4.2002.

Mökkikuvia verkossa: www oulu.fi; linkit; Oulun yliopistolaisten järjestöjä; Oulun yliopiston assistenttityhdistys; Maja vuokrattavana; Syötemökin; kuvia mökistä.

Soita ja varaa lomamökkivastaavalta puh. 553 2374.

Etsitään tahkoja!

Perjantaina 24.5.2002 vietettävää promootioon miekanhiojaisia varten halutaan lainata 1–2 tahkoa.

Yhteydenotot:
juhlamenojen ohjaaja Maija Fredrikson
(mfredrik@ktk oulu.fi, puh. 553 4575) tai
puheenjohtaja Lassi Alvesalo
(lassi.alvesalo@oulu.fi, puh. 553 5497).

TIETOPISTON KEVÄTAIKATAULU 2002

nro	ilmestymispäivä	aineistopäivä	nro	ilmestymispäivä	aineistopäivä
2	7.2.	31.1.	8	3.5.	25.4.
3	21.2.	14.2.	9	17.5.	7.5.
4	7.3.	28.2.	10	30.5.	23.5.
5	21.3.	14.3.	11	13.6.	6.6.
6	8.4.	26.3.			
7	18.4.	11.4.			

Korkeakoulujen arviointineuvosto:

Media- ja viestintäalan koulutuksessa päällekkäisyyttä

Korkeakoulujen arviointineuvosto ja sen nimittämä kansainvälinen arviointiryhmä ovat arvioineet media- ja viestintäalan korkeakoulutusta Suomessa. Arviointiin sisältyivät sekä yliopistot että ammattikorkeakoulut. Arvioinnin tulokset on koottu raporttiin Evaluation of Media and Communication Studies in Higher Education in Finland.

Arviointiryhmän mielestä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen asema ja tehtävät media- ja viestintäalan koulutuksessa on määriteltävä tarkemmin. Useilla media- ja viestintäalan korkeakoulutusta antavilla laitoksilla ja koulutusohjelmilla on selkeä koulutus-tehtävä, joka perustuu joko alueelliseen tai kielipoliittiseen rooliin tai alan erityisosaamiseen.

Selvennystä kaivattaisiin AMK-tutkintojen ja yliopistojen alempien korkeakoulututkintojen sisältöjen välisiin eroihin ja yhtäläisyyksiin sekä asemaan suhteessa toisiinsa. Opiskelijoiden tulisi saada tietoa koulutusyksikön asemasta ja koulutuksen sisällöstä. Arviointiryhmä suosittaa myös tutkintorakenteiden kehittämistä.

Arviointiryhmän mukaan korkeakoulujen osaaminen media- ja viestintä-

taalalla on kattavaa, mutta koulutuksen sisällöissä on päällekkäisyyttä. Koulutustarjontaa tulisi lisätä joillakin kansainvälisesti tärkeillä osaamisalueilla, kuten käsikirjoituksen, kuvajournalismin, julkaisutoiminnan, kansainvälisen median ja mediatalouden alalla.

KANSALLINEN YHTEIS- TYÖVERKOSTO TARPEEN

Viestintätieteiden yliopistoverkosto on yliopistojen laitoksille tärkeä. Arviointiryhmä esittää, että ammattikorkeakoulut ja yliopistot perustaisivat yhteisen kansallisen media- ja viestintäalan korkeakoulutuksen yhteistyöverkoston.

Yliopistojen tulisi tiivistää yhteistyötä työelämän kanssa muun muassa opiskelijoiden työelämään sijoittumisen tukemiseksi. Arviointiryhmä esittää, että alan korkeakoulut ja työelämän eri tahot perustaisivat kansallisen media- ja viestintäalan korkeakoulutuksen neuvottelukunnan.

Työelämä odottaa koulutuksen tuottavan monipuolisia osaajia. Arviointiryhmän mukaan yliopistojen antamaan alan koulutukseen tulee suunnata enemmän voimavaroja ja niiden jakamisen tulee olla joustavaa, jotta

alan muutoksiin pystyttäisiin reagoimaan nopeasti. Korkeakoulut tarvitsevat myös taloudellisia lisäresursseja korkeatasoisen opetushenkilökunnan palkkaamiseksi ja opetushenkilökunnan pedagogisen koulutuksen lisäämiseksi.

Media- ja viestintäalan opiskelijoiden tulisi saada järjestelmällisemmin palautetta opiskelusta ja arvioinnista. Lisäksi arviointikriteerien tulee olla aikaisempaa paremmin opiskelijoiden tiedossa. Ryhmä ehdottaa, että arvioinnin laadun varmistamiseksi ainakin osa opintosuorituksista annettaisiin myös koulutusyksikön ulkopuolisen asiantuntijan arvioitavaksi.

Media- ja viestintäalan korkeakoulutustarjonta on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana erityisesti ammattikorkeakouluissa. Tällä hetkellä uusia aloituspaikkoja alan korkeakoulutuksessa on noin 1100. Koulutustarjonta vastaa määrällisesti hyvin työelämän kysyntää. Media- ja viestintäalan korkeakoulutuksen arviointiin osallistui 11 yliopistoa ja 13 ammattikorkeakoulua.

Arviointiraportti on Korkeakoulujen arviointineuvoston internet-sivuilla osoitteessa: <www.kka.fi/julkaisut.lasso>

Oululaisille sydäntutkimusrahaa

Oulun yliopisto menestyi parhaiten Sydäntutkimussäätiön tämän-keväisessä tutkimusapurahojen jaossa. Kaikkiaan 40:stä mukana olleesta hankkeesta Oulun yliopisto sai rahaa 11 hankkeelleen yhteensä 194 200 euroa.

Apurahoja saaneista yliopiston tutkijoista muun muassa professori **Heikki Huikuri** tutkii sydänperäisen äkkikuoleman vaaratekijöitä, dosentti **Sohvi Hörkkö** ihmisen immuunivastetta erilaisille hapettuneille rasvoille, professori **Tatu Juvonen** aivojen suojauksen parantamista sydänleikkauksissa ja professori **Heikki Ruskoaho** sydämen liikakasvun ja vajaatoiminnan taustalla olevia tekijöitä.

Uusista tutkimussopimuksista Oulun yliopiston tutkijaryhmät saivat neljä. Jaossa oli kaikkiaan 935 000 euroa.

Tietopisto
8/02
ilmestyy
3.5.

Hankesatoa vuodelta 2001

Rakennerahastot rahoittavat koulutus- ja kehittämishankkeita

Vuonna 2001 Oulun yliopistossa alkoi uusia EU:n rakennerahastojen rahoittamia hankkeita yhteensä 42 kappaletta. Parhaimmillaan hankkeiden avulla perusainelaitokset ja laboratoriot kykenevät uudistamaan opetussisältöjä ja luomaan uusia opettavia kokonaisuuksia. Rahoituksen perusteena on kuitenkin oltava koulutuksen ja työelämäyhteyksien vahvistaminen ja osaamisen suuntaaminen vastaamaan työmarkkinakysyntää.

Hankkeilla pyritään myös osaamis- ja innovaatioverkostojen kehittämiseen ja uuden teknologian edistämiseen. Hankkeet mahdollistavat koulutuksen lisäksi myös muunlaisen kehittämistoiminnan kuten tutkimusprofessorien palkkaamisen. Seuraavassa on poimittu joitakin esimerkkejä Oulun yliopiston hankkeista vuodelta 2001.

UUDET MAISTERI- JA MUUNTOKOULUTUSOHJELMAT ALOITTIVAT

Koulutushankkeita rahoitetaan Euroopan sosiaalirahastosta eli ESR:stä. Uusia maisteri- ja muuntokoulutuksia alkoi vuonna 2001 kaikkiaan kuusi. Kokonaan uusia avauksia olivat hyvinvointitekniikan maisteriohjelma, tiedeviestinnän maisterikoulu ja logistiikan maisteriohjelma, joka toteutetaan Kemissä Meri-Lappi Instituutissa. Digitaalisen median koulutusohjelma kyettiin laajentamaan maisterikouluna kunnianhimoisesti Oulusta Kuusamoon, Kemiin, Raaheen ja Kajaaniin. Opiskelijoita digitaalisen median maisteriohjelmassa on yhteensä 105.

Yhteistyössä Kuopion yliopiston kanssa aloitettiin farmasian muuntokoulutus ja ympäristöinformatiikan maisteriohjelma. Farmasian tutkinnot menevät Kuopioon, ympäristöinformatiikan puolestaan Ouluun.

Lisäksi DI-muuntokoulutuskokonaisuus jatkui EU:n osarahoituksella Kemissä, Rovaniemellä, Kajaanissa ja Raahessa.

Muista koulutushankkeista on syytä mainita erityisesti Kajaanin kehittämissivuston saama ESR-rahoitus hank-

keeseen nimeltä Woman-IT (Women in Industry and Technology). Hankkeen tavoitteena on tyttöjen ja naisten kannustaminen teollisuus- ja teknologia-aloille ja alojen rekrytointiongelmien helpottaminen. Hanke pyrkii myös purkamaan työmarkkinoiden eriytymistä naisten ja miesten ammatteihin.

Kokonaisrahoitus 3,5 vuotta kestävä hankkeelle on noin 3,2 miljoonaa euroa (eli 19 mmk). Rahoitus on yhteisöaloiteohjelma EQUAL:sta, joka tukee projekteja, jotka ehkäisevät työmarkkinoiden kaikenlaista syrjimistä ja epätasa-arvoa.

Erityisesti voidaan iloita uudesta Kajaanin opettajankoulutusyksikössä aloitetusta liikunta- ja terveystieteiden projektista, jonka tavoitteena on muun muassa vastata terveystiedon tullessa peruskoulun uudeksi oppiaineeksi terveystiedon opettajankoulutuksesta.

TUTKIMUKSEN EDELLYTYKSIÄ JA YHTEISTYÖVERKOSTOJA VAHVISTETTIIN

EAKR eli Euroopan aluekehitysrahasto rahoittaa infrastruktuuri- ja kehittämishankkeita.

Merkittäviä rahoituksia yliopisto sai muun muassa Kajaanin mittalaitelaboratorion ja Sotkamon biotekniikan laboratorion PETO- eli perustoimintahankkeisiin.

Lapin lääninhallitus myönsi EAKR-rahoitusta Meri-Lappi Instituutin mikroelektronikan instrumentointiin liittyvien tutkimus- ja kehitysvalmiuksien kehittämiseen ja Oulun lääninhallitus

CUPP-keskuksen eli Pyhäjärven maanalaistieteiden keskuksen toiminnan kehittämiseen.

EAKR-osarahoituksella ja kaikkiaan 22 yrityksen tuella aloitettiin ainutlaatuinen germaanisen filologian kansainvälisen yritysviestinnän koulutusohjelman kehittämishanke. Tarkoituksena on parantaa sekä yritysten Saksan tuntemusta että opiskelijoiden harjoittelumahdollisuuksia ja valmiuksia työllistyä oululaisiin yrityksiin, joille Saksa on tärkeä markkina-alue.

Ohutlevytekniikassa jatkettiin hyvin onnistunutta yhteistyötä Oulun eteläisen alueen ja erityisesti Nivala-Siikalatvan seutukunnan kanssa hankkeessa, jonka rahoituksen turvin yliopistoon on palkattu alan tutkimusprofessori.

Oulun eteläisen alueella on merkittävä keskittymä ohutlevymekaanista teollisuutta ja hankkeen avulla lyhennetään innovaatioketjua yliopistosta yrityksiin.

Oulun yliopisto oli mukana monissa hankkeissa myös yhteistyökumppanina. Näistä esimerkkinä mainittakoon Pohjois-Pohjanmaan museon ja arkkitehtuurin osaston yhteishanke korjausrakentamiskeskukseen perustamiseksi Ouluun. Joitakin tutkimusjohtajia ja alueellisia tutkimusasiamiehiä on rahoitettu myös rakennerahastovaroista. Nämä hankkeet ovat tyypillisesti yhteistyöhankkeita alueellisten organisaatioiden ja yritysten kesken.

HANNA HONKAMÄKILÄ
EU-koordinaattori

Opetusministeriön numero muuttuu

Valtioneuvoston puhelinnumerot ovat muuttuneet 15.4. Opetusministeriön puhelinvaihteen uusi numero on (09) 16004. Ministeriöiden vaihteiden numerot ovat käytössä jo nyt vanhan numeron rinnalla.

Lisätietoja ministeriöiden muuttuvista puhelinnumeroista on valtioneuvoston sivuilla <www.valtioneuvosto.fi/numerouudistus>

HALLITUKSEN PÄÄTÖKSIÄ

KOKOUS 10.4.2002

Tekniikan tohtori **Jukka Riecki** nimettiin sulautettujen ohjelmisto-arkkitehtuurien professorin virkaan 1.5.2002 alkaen. Viran alaksi on täsmennetty sulautetut ohjelmisto-arkkitehtuurit ja niiden sovellukset.

Päätettiin, ettei kasvifysiologian professorin viran alaa muuteta ja annettiin lupa julistaa virka auki viiden vuoden määräajaksi.

Päätettiin muuttaa sähkötekniikan osaston nimeksi sähkö- ja tietotekniikan osasto 1.8.2002 alkaen sekä vahvistettiin vieraskieliset nimet. Osaston nimi on englanniksi Department of Electrical and Information Engineering, ruotsiksi Avdelningen för elektro- och datateknik ja saksaksi Abteilung für Elektro- und Informationstechnik.

Keskusteltiin yliopiston tutkijakoulutusstrategiasta 2000-luvun ensimmäiselle vuosikymmenelle ja lähetettiin strategia tiedekunnille ja

erillislaitoksille kommentoitavaksi. Tutkijakoulutusstrategian on valmistellut yliopiston tiedeneuvosto. Strategiaan on koottu linjauksia, joilla voitaisiin edistää sekä kohonneisiin määrällisiin tavoitteisiin pääsyä että tutkijakoulutuksen korkean laadun ylläpitoa.

Merkittiin tiedoksi sähköpostin käyttöpolitiikka-työryhmän ehdotus.

UUDET DOSENTIT

Ph. D. **Kaddour Najim** on nimitetty Oulun yliopiston systeemitekniikan dosentiksi 1.4.2002 alkaen. Kaddour työskentelee professorina Toulousen kansallisessa polyteknisessä instituutissa Ranskassa.

Lääketieteen tohtori **Merja Möttönen** on nimitetty Oulun yliopiston lastenhematologian ja -onkologian dosen-

tiksi 1.4.2002 alkaen. Möttönen työskentelee erikoislääkärinä Oulun yliopistollisen sairaalan lastentautien klinikassa.

Filosofian tohtori **Eila Niemelä** on nimitetty Oulun yliopiston ohjelmisto-arkkitehtuurien ja -komponenttitekniikan dosentiksi 1.4.2002 alkaen. Niemelä työskentelee tutkimusprofessorina VTT Elektroniikassa.

Tekniikan tohtori **Tarmo Ruotsalainen** on nimitetty Oulun yliopiston elektroniikan, erityisesti integroitujen piirien suunnittelun dosentiksi 1.4.2002 alkaen. Ruotsalainen työskentelee Senior Specialistina Nokia Mobile Phonesissa.

Lääketieteen tohtori **Juha Veijola** on nimitetty Oulun yliopiston psykiatrian dosentiksi 1.4.2002 alkaen. Veijola työskentelee apulaisopettajana Oulun yliopiston psykiatrian klinikassa.

Tekniikan tohtori **Anneli Pekkarinen** on nimitetty Oulun yliopiston työpaikkaergonomian dosentiksi 1.5.2002 alkaen. Pekkarinen työskentelee työturvallisuusinsinöörinä Oulun aluetyöterveyslaitoksessa.

YLIOPISTOSSA TAPAHTUU

EU:n puiteohjelmat ja rakennerahastot tutkimusrahoittajina

6.5.2002, Kastellin tutkimuskeskuksen auditorio, Aapistie 1

EU:n puiteohjelmat rahoittavat kansainvälisenä yhteistyönä tehtävää tutkimusta ja tutkijoiden vierailuja toisessa EU-maassa, rakennerahastot alueellisia koulutus- ja kehittämishankkeita, joissa tutkimus voi olla osana hanketta ja yhteistöaloitteet kansainvälisiä koulutus- ja kehittämishankkeita. Koulutustilaisuuden tavoitteena on selvittää eroja EU:n eri rahoitusmuotojen välillä ja esitellä lyhyesti puiteohjelmien ja rakennerahastojen ajankohtainen tilanne.

OHJELMA

13.00–13.05 Avaus

13.05–14.00 EU:n

tutkimuspuiteohjelmat

tutkimusasiamiehet Päivi Tomperi ja

Rauno Kenakkala

– puiteohjelmien yleiset periaatteet

– EU:n kuudes puiteohjelma; tutkijoiden liikkuvuuden tukeminen, stipendit, tutkimusprojektit, integroidut hankkeet, huippuosaamisen verkostot, osallistumisäännöt – mistä tietoa ja neuvonta-apua?

14.00–15.00 EU:n rakennera-

hasto-ohjelmat ja yhteistöaloitteet

EU-koordinaattori Hanna Honkamäkilä

– tausta

– mitä ovat ykkösalue, kakkosalue

ja kolmosohjelma?

– yhteistöaloitteet: Interreg ja Equal

Mistä tietoa ja neuvonta-apua?

15.00–15.30 EU:n kansanterveyden

ohjelmat ja muut EU:n

rahoituslähteet

tutkimusasiamiehet Päivi Tomperi ja

Rauno Kenakkala

15.30–16.00 Keskustelua

Tervetuloa!

Maksuttomaan tilaisuuteen ilmoit-

tautuminen 30.4. mennessä:

Sirpa Noponen-Juuso, sirpa.noponen-

juuso@oulu.fi, puh. 553 7432.

Lisätietoja: tutkimusasiamiehet Päivi

Tomperi, puh. 553 3972 ja Rauno

Kenakkala, puh. 553 3977 sekä EU-

koordinaattori Hanna Honkamäkilä,

puh. 553 4067

VUOKRATTAVANA

Kalustettu kaksio (53 m²) ajalle

1.9.2002–31.8.2003. Asunto sijaitsee

Oulussa, Etu-Karjasillalla, noin 1,5 km

keskustaan. Asunto on kolmannessa

eli ylimmässä kerroksessa ja siinä on

parveke. Vuokra 480 e. Kiinnostuneet

yhteys numeroon 040 579 7803.

Asunto ja tstoila Merikoskenkatu 7,

molemmat 54 m² (II kerros). Tsto

vapaa, asunto 1.6. lähtien. Tiedustelut:

puh. 345 329.

YLIOPISTOSSA TAPAHTUU

Virtuaaliyliopistoseminaari I/2002

29.4.2002 klo 13.00–16.00, Linnanmaa, Oulunsali (L5)

Campus Futuruksen järjestämä OPM:n koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategiaan liittyvä virtuaaliyliopistohankkeen nykytilaa ja Oulun yliopiston toimenpiteitä käsittelevä yleisötilaisuus, joka on tarkoitettu Oulun yliopiston henkilökunnalle ja opiskelijoille sekä keskeisten sidosryhmien edustajille.

OHJELMA

13.00–13.10 Tilaisuuden avaus ja ajankohtaiset asiat

Prof. Kauko Leiviskä, Campus Futurus, pj

13.10–13.50 Suomen virtuaaliyliopistohankkeen nykytilanne

Projektipäällikkö, prof. Pekka Kess, SVY

Portaalipalvelut

Projektipäällikkö, Totti Tuhkanen, SVY

14.00–15.15 WWW –oppimisympäristöjen tilanne Oulun yliopistossa

Yleiskatsaus, Timo Pärkkä

Discendum Optima, Eric Rousselle

LcProf, Antti Peltonen

WebCT, Pertti Yliluoma

Virtuaaliopetus ja sopimuskäytännöt – ratkaisuja ja avoimia kysymyksiä – VISU II -projekti

Suunnittelija Paula Vaskuri

15.45–16.00 Keskustelu ja tilaisuuden päätös

Prof. Kauko Leiviskä

Tule ja osallistu kansallisen virtuaaliyliopiston ja tieto- ja viestinteknologian opetusikäytön kehittämiseen Oulun yliopistossa!

Lisätietoja: Juha Pohjonen@oulu.fi, puh. 553 3617, 0400

292 471, <edtech.oulu.fi/campusfuturus/>

Aivojen kuvantamis- ja mittausmenetelmät kognitiivisessa neurotieteessä

17.5.2002, Oulun yliopistollinen sairaala, Ls. 5, Keskklinikka 2. krs (B2)

OHJELMA

9.00 Seminaarin avaus

Prof. Pirjo Korpilahti, suomen ja saamen kielen ja logopedian laitos, Oulun yliopisto

9.15–10.00 Kognitiivinen neurotiede ja kliiniset tutkimushaasteet

Prof. Heikki Lang, KNT-tutkimusyksikkö, Turun yliopisto

10.00–10.45 Neuromagneettinen kuvantaminen – perustutkimuksesta kohti kliinisiä sovellutuksia

Dosentti Jari Karhu, Helsingin yliopistollinen sairaala

10.45–11.30 Kognitiivinen anestesioologia

Dosentti Ville Jäntti, kognitiivinen laboratorio, KNF-yksikkö, Oulun yliopistollinen sairaala

12.30–13.15 Mismatch negativity (MMN): Clinical applications

Prof. Risto Näätänen, CBRU, Helsingin yliopisto

13.15–14.30 Audiovisuaalisen puheen havaitsemisen neurokognitiiviset mekanismit

Prof. Mikko Sams, Teknillinen korkeakoulu, Helsinki

14.30–15.15 Kielen ja musiikin havaitseminen

neurokognitiivisena tutkimushaasteena

Tutkija Riia Milovanov, englantilainen filologia, Turun yliopisto

15.15–15.45 Päätöskahvit ja keskustelu päivän teemoista

Maksuttoman teemaseminaarin järjestävät suomen ja saamen kielen ja logopedian laitos sekä Oulun yliopistollisen sairaalan kognitiivinen laboratorio. Tilaisuus toimii avauksena syksyllä 2002 alkavalle kognitiivisen neurotieteen valinnaiskurssille ja se on avoin kaikille aiheesta kiinnostuneille.

Lisätietoja seminaarista: pirjo.korpilahti@oulu.fi

SUORITETTUJA TUTKINTOJA

HUMANISTINEN TIEDEKUNTA

Humanististen tieteiden kandidaatin tutkinto

Leena-Maija Tiiri listä;

Filosofian maisterin tutkinto

Niina Helena Harjunpää Oulusta, Jukka Olavi Heinonen Vaasasta, Päivi Annemari Kallioranta Kokkolasta, Matti Juhani Komulainen Sotkamosta, Tiina Kyllikki Kumpulainen Kuivaniemeltä, Marjo Susanna Lehtola Sodankylästä, Sari Anneli Lämsä Oulusta, Pekka Juhani Malvela Joensuusta, Sanna Maria Martin Oulusta, Hannu Petteri Mikkonen Oulusta, Sanna Katriina Penger Hyvinkäältä, Riikka Johanna Pyykkö Oulusta, Kyllikki Suopelto Suomussalmelta;

Filosofian lisensiaatin tutkinto

Päivi Helena Hakala Oulusta, Vesa Jalmari Pynttari Oulusta, Satu Marketta Selkälä Oulusta;

Filosofian tohtorin tutkinto

Anssi Sakari Mäkinen Helsingistä;

LÄÄKETIETEELLINEN TIEDEKUNTA

Erikoislääkäriin tutkinto

Sanna Päivi Johanna Blanco Sequeiros Oulusta, Aila Anneli Kristo Oulusta, Harri Johannes Littow Haukiputaalta, Heli Sisko Hannele Spalding Oulunsalosta, Olli Mikael Säynäjäkangas Rovaniemeltä, Jari Matti Tapanainen Oulusta;

Lääketieteen lisensiaatin tutkinto

Nina Maria Jelonen Oulusta, Nina Riikka Rotko Lieksasta, Päivi Katariina Väisänen Oulusta;

Erikoishammaslääkäriin tutkinto

Vesa Tapani Kainulainen Oulusta, Kari Mikael Panula

Vaasasta, Raija Kyllikki Poutanen Seinäjoelta;
Terveystieteiden maisterin tutkinto
 Tero Matti Järvinen Alavudelta, Kati Johanna Utriainen Oulusta;

TEKNILLINEN TIEDEKUNTA

Diplomi-insinöörin tutkinto

Laura Kristiina Franssila Turusta, Ilkka Simeon Harjula Oulusta, Sami Rainer Herrala Oulusta, Pasi Marko Juhani Joensuu Oulusta, Sauli Johannes Junttari Torniossa, Suvu Tuulia Kuusela Oulusta, Pekka Tapani Laatikainen Oulusta, Riku Iisakki Lähdemäki Oulusta, Janne Jaakkima Mettovaara Oulusta, Markku Juhani Paloniemi Oulunsalosta, Ulla Maria Passoja Oulusta, Panu Mikael Pihlajaniemi Oulusta, Heidi-Maria Katriina Puolakka Oulusta, Pekka Aarne Pääkkönen Oulusta, Petri Tapio Pöllänen Oulusta, Antti Tapio Saarela Torniossa, Riku Jussi Venetjoki Halsualta;
Tekniikan lisensiaatin tutkinto
 Päivi Marita Helakorpi Oulusta, Matti Ilmari Hämäläinen Oulusta, Matti Juhani Luomala Oulusta.

APURAHOJA

OYAY RY:N MATKA-AVUSTUKSET

Oulun yliopiston assistenttiyhdistys OYAY ry. julistaa jäsenilleen haettavaksi matka-avustuksia vuoden 2002 aikana kotimaassa ja ulkomailla pidettävien tieteellisten kokousten kuluihin.

Matka voi olla jo toteutunut tai loppuvuoden aikana tehtävä. Avustuksia myönnetään osallistumis- ja matkakulujen kattamiseen. Maksu suoritetaan vain alkuperäisiä kuitteja vastaan (kopiot eivät kelpaa eikä yliopiston kauttialaskutusta hyväksytä). Hakemukselle on eduksi aktiivinen kokoukseen osallistuminen (esitelmä, posterit tms.). Lisäksi otetaan huomioon yhdistyksen hakijalle kahtena edellisenä vuotena myöntämät matka-avustukset.

Vuonna 2001 yhdistys myönsi matka-avustuksia yhteensä 28 900 mk. Vuonna 2002 myönnettävien avustusten kokonaismäärä noudattaa edellisvuoden tasoa. Avustusten maksimisumma hakijaa kohti on enimmillään 500 euroa (3000 mk).

Oulun yliopiston assistenttiyhdistyksen hallitukselle osoitetut hakemukset tulee toimittaa yhdistyksen sihteerille (Eero Tuomaala, prosessi- ja ympäristötekniikan osasto, PL 4300, 90014 Oulun yliopisto) **30.4.2002 mennessä**.

Hakemuksesta tulee ilmetä avustuksen käyttötarkoitus ja arvio matkan kustannuksista sekä selvitys muusta matkaa varten saatavasta rahoituksesta. Avustushakemukset käsitellään yhdistyksen hallituksen toukokuun kokouksessa. Myönnettyistä avustuksista ilmoitetaan saajille kirjeitse. Matka-avustus tulee käyttää kuluvan kalenterivuoden aikana.

APURAHOJA JAPANIIN

Japan Society for the Promotion of Science (JSPS) myöntää suomalaisille tutkijoille apurahoja (JSPS Invitation Fellowship Programs for Research in Japan

2002–2003 ja JSPS Postdoctoral Fellowship for Foreign Researchers 2002–2003) työskentelyyn japanilaisissa yliopistoissa tai tutkimuslaitoksissa. Tieteenalat ovat: luonnontieteet, yhteiskuntatieteet ja humanistiset tieteet.

Haku tapahtuu Suomen Akatemian kautta. Lisätietoja saa Suomen Akatemiasta, Kansainvälisten asiain sihteeri Kaisu Lindemanilta, puh. (09) 7748 8317, sähköposti: kaisu.lindeman@aka.fi, Vilhonvuorenkatu 6, PL 99, 00501 Helsinki. Lisätietoja myös osoitteesta: <www.jsps.go.jp/e-home.htm>

AVOIMIA VIRKOJA JA TOIMIA

OULUN YLIOPISTO

Kajaanin kehittämiskeskus

WomenIT -kehittämiskumppanuushankkeelle haetaan projektihenkilöstöä (edellyttää rahoituksen varmistumista).

WomenIT - Women in Industry & Technology on Oulun yliopiston Kajaanin kehittämiskeskuksessa suunniteltu koulutus-, tutkimus- ja kehittämishanke, jonka päätavoitteena on tukea tyttöjen ja naisten teknologia- ja teollisuusalojen ammatinvalintaa sekä edistää heidän työllistymistään ko. aloille. WomenIT:tä rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto (ESR) EU:n Equal-yhteisöaloite-ohjelmasta, jossa testataan kansainvälisen yhteistyön avulla uusia tapoja torjua syrjintää ja eriarvoisuutta työmarkkinoilla. Hankkeen kokonaisbudjetti on 3,2 milj.euroa.

1. **Projektikoordinaattori** (A24) 15.5.2002–30.4.2005.

Vastaa koko kehittämiskumppanuuden johtamisesta, hankkeen toteutuksesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Tehtävän hoitajalta edellytetään soveltuvaa ylempää korkeakoulututkintoa, hyvää kielitaitoa (englanti) kokemusta projektijohtamisesta (sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla) sekä tasa-arvoisen ja sukupuolisensitiivisen näkökulman tuntemusta.

2.–3. **Kaksi projektipäällikköä** (A21–23) 15.5.2002–31.10.2004.

Kehittämiskumppanuuden kahden osaprojektin toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta vastaaminen yhteistyössä toimijoiden kanssa. Tehtävän menestyksellisessä hoidossa soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, kokemus projektityöstä ja kansainvälisestä yhteistyöstä, sujuva englanninkielentaito, tasa-arvoisen ja sukupuolisensitiivisen näkökulman tuntemus katsotaan eduksi.

Osaprojekti 2:n tehtävässä hakijalta edellytetään erityisesti työelämän (ura-, ohjaus- ja rekrytointiasiat), yritysmaailman ja aikuiskoulutuksen asiantuntemusta.

Osaprojekti 3:n tehtävässä hakijalta edellytetään erityisesti kasvatusta- ja koulutussektorin sekä naiset ja tekniikka-alueen tuntemusta.

Toisen projektipäällikön sijoituspaikka on Oulu.

4. **Projektsuunnittelija** (A21–23) 15.5.2002–30.4.2005.

Kehittämiskumppanuuden osaprojekti 1:n toimintojen (tutkimus, koulutus, oppimisympäristö ja materiaalin tuotanto) toteutuksesta vastaaminen. Tehtävän menestyksellisessä hoidossa ylempi korkeakoulututkinto, perehtyminen naistutkimukseen, teknologiakasvatukseen, aikuiskoulukseen ja kokemus projektityöstä ja kansainvälisestä yhteistyöstä katsotaan eduksi.

5. **Tiedotussihteeri** (A16–17) 15.5.2002–30.4.2005.

Kehittämiskumppanuuden tiedotus- ja markkinointitehtävät kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Tehtävän menestyksellisessä hoidossa opistoasteen tai - ammattikorkeakoulututkinto katsotaan eduksi. Tehtävä edellyttää hakijalta sujuvaa englanninkielen taitoa ja kokemusta projektityöstä ja kansainvälisestä

yhteistyöstä.

Kaksi projektisihteeriä (A16–18)

Koko hankkeen (kehittämiskumppanuuden) taloushallintotehtävät. Tehtävän menetyksellinen hoitaminen edellyttää hakijalta vähintään opistoasteen tutkintoa ja vankkaa kokemusta taloushallinnosta ja projektityöskentelystä. Tehtävä ajalla 15.5.2002–30.4.2005. Palkkaus pätevyyden mukaan, hakija voi esittää palkkatoivomuksen.

Koko hankkeen (kehittämiskumppanuuden) yleishallintotehtävät. Tehtävän menestyksellinen hoitaminen edellyttää hakijalta vähintään opistoasteentutkintoa, vankkaa kokemusta projektityöskentelystä ja sujuvaa englanninkielen taitoa. Tehtävä ajalla 15.5.2002–30.04.2005. Palkkaus pätevyyden mukaan, hakija voi esittää palkkatoivomuksen.

Hakemukset, joihin on liitettävä ansioluettelo tai ote nimikirjasta toimitetaan Oulun yliopiston kirjaamoon, osoite: PL 8000, 90014 OULUN YLIOPISTO, viimeistään **19.4.2002 klo 16.00 mennessä**.

Tarkemmat tiedot avoimista paikoista löytyvät osoitteesta: <www.hallinto.oulu.fi/yhallint/kuulutus/virat/html>

Lisätietoja antavat: johtaja Pentti Malinen (tehtävä 1), Kajainin Kehittämiskeskus, puh. 040 555 2878 ja Kimmo Kainulainen, aikuiskoulutus- ja aluekehitysyksikön esimies (tehtävät 2–7), puh. 632 4854, 0400 715 871.

OULUN YLIOPISTO

Luonnontieteellinen tiedekunta Biologian laitos

Osastosihteerin virka (A16). Osastosihteeri työskentelee biologian laitoksen toimistossa. Hänen tehtäviinsä kuuluvat mm. laitosneuvoston kokousten valmistelu ja sen sihteerinä toimiminen, talous- ja henkilöstöhallintoon liittyvät tehtävät, tuntiopetuksen lasutus sekä muut laitoksen johtajan hänelle osoittamat tehtävät.

Hakijalta edellytetään soveltuvaa alan koulutusta, kokemusta toimistotyöstä ja asiakaspalvelusta, toimistotekniikan taitoja ja yhteistyökykyä, sekä kykyä itseenäiseen ja vastuulliseen työskentelyyn.

Lisätietoja antaa biologian laitoksen johtaja Kari Laine, puh. 553 1571, kari.laine@oulu.fi

Hakemukset, joihin liitetään ansioluettelo tai nimikirjanote sekä muut asiakirjat, jotka voivat vaikuttaa viran täyttämiseen, on Oulun yliopistolle toimitettava **30.4.2002 klo 15.00 mennessä** osoitteeseen: Oulun yliopisto, luonnontieteellinen tiedekunta, Linnanmaa, PL 3000, 90014 OULUN YLIOPISTO.

LIIKUNTATIEDOTUKSET

NAISTEN KYMPILLE YLIOPISTON HENKILÖKUNNAN JOUKKUEITA

15. Oulun Naisten Kymppi järjestetään Helatorstaina 9.5.2002 klo 12. Oulun yliopisto maksaa tähän suosittuun kuntoilutapahtumaan mukaan 12 viiden hengen ryhmää (yht. 60 naista).

Ryhmien tulee **ilmoittautua liikuntasihteerille 29.4. mennessä**. Ilmoita osallistujien nimet ja paitakoko, sekä yhdyshenkilö yhteystietoineen. Jos ryhmiä ilmoittautuu enemmän kuin 12, suoritetaan 30.4. arvonta määräaikaan ilmoittautuneiden ryhmien kesken.

RAKSAN LIIKUNTASALIN KESÄVUOROT

”Raksan” (Kasarmintie 4) liikuntasalin maksuttomat kesävuorot alkavat 6.5. ja kestävät 1.9. saakka. Kesävuorojen hakemukset liikuntasihteerille kirjallisesti **viimeistään 26.4.** Ilmoita ryhmän nimi, yhdyshenkilö yhteystietoineen, toivottu päivä ja kellonaika sekä harjoituslaji.

LINNANMAAN YMPÄRIJUOKSU

Kaikki ainejärjestöt, henkilökunta- ja muut joukkueet kutsutaan mukaan Linnanmaan ympäri juostavaan viestijuoksuun tiistaina 7.5.2002 klo 17.00.

Sarjat: opiskelijajoukkueet ja henkilökuntajoukkueet. Kussakin joukkueessa on kahdeksan juoksijaa, joista vähintään kolme naista. **Ilmoittautumiset liikuntasihteerille viimeistään 3.5.**

Reitti kulkee yliopistorakennusten ympäri pyöräteitä pitkin. Lähtö- ja maalipaikka on Erkki Koiso-Kanttilan kadulla, linjautokatoksen kohdalla (sis.käynti R:n kohdalla). Vaihtopaikat on merkitty ”tötsillä”. Reitin pituus on vajaa kaksi kilometriä ja juoksuosuudet ovat noin 200 m. Joukkueet käyttävät omaa viestikapulaa. Palkintoina on perinteisten kiertopokaalien lisäksi muitakin palkintoja.

Aikataulu:

Klo 16.45 mennessä haettava lähtöpaikalta reittikartta ja kilpailunumero ankkurille
Klo 17.00 startti (opiskelijajoukkueet)
Klo 17.15 startti (henkilökuntajoukkueet)
Klo 17.25 palkintojen jako
Nyt joukolla mukaan kisailmaan !

TYÖPAIKKALIIKUNNAN FESTIVAALI VAASASSA

Jokavuotinen työpaikkaliikunnan festivaali järjestetään tänä vuonna Vaasassa 23.-25.8.2002. Tarkempaa tietoa näistä suuren suosion saavuttaneiden festareiden lajivalikoimasta ja muista asioista saat parhaiten netistä: <www.rauhala.fi/plu/tpff/index.htm>

Jos sinä/työyhteisösi on kiinnostunut ko. tapahtumasta, niin ottakaa yhteyttä **10.5. mennessä** liikuntasihteeriin. Yliopisto voi tukea rahallisesti tapahtumaan lähtijöitä ja tuen määrä riippuu lähtijöiden lukumäärästä.

PESÄPALLOSARJOIHIN ILMOITTAUTUMINEN

Joukkueiden ilmoittautumiset yliopiston pesäpallosarjoihin **viimeistään 22.4.** liikuntasihteerille.

Sarjoina miesten sarja, naisten sarja ja sekasarja (väh. 3 naista kentällä). Ottelut pelataan pääosin Norssin kentällä ma-pe iltapäivisin toukokuun alkupuolella.

MARKKU SAARELA
liikuntasihteeri, 8OPIN
puh. 553 4029, markku.saarela@oulu.fi

Sujakkaa löylykauhan pakotusta

Ilmoitus Hiukkavaaran maastossa järjestettävästä Suksipartio Sujakasta pisti silmään suuresta jake-lusta helmikuun lopulla. Tarkoitus olisi hiihtää viisihenkinen joukkueena noin 30 kilometrin lenkki vapaa-valintaisella tyyllillä ja suoriutua erilaisista erä- ja kansalaistaitoja mit-taavista tehtävistä retken varrella.

Pienellä vaivannäöllä saatiin kasaan miesporukka tietojenkäsittelytieteiden laitoksesta; TOLin yleensä niin aktiivisten naisten mukaantuloa turhaan odoteltiin.

Uskomattoman upeana lauantaiaamuna 16.3. kokoonnuimme Hiukkavaaran sotkuun ilmoittautumaan ja aamukahville. Maanpuolustushenkisen avaustilaisuuden jälkeen ekaan tehtävään: Kilpailijoiden piti rakentaa kuparilevynpalasta ja koivunhalosta löylykauha ja valaa sillä tina. Arvosteluperusteena oli pakottamisen laatu, ja pakottamisenhan **Heikki** taisi.

Sukset jalkaan ja hiihtely talven parhaassa kelissä alkoi. Maastokohteen paikantamisen jälkeen, mikä tehtiin hirvimies **Pasin** kokeneella silmällä, seuraava rasti oli naulan vasarointia. Yllättävän vaativaa, jos kullakin on vain yksi lyönti käytettävissä. Porukan toisen Pasin kunnan mojuus viimeisenä miehenä kuitenkin pelasti pisteitä. Luontorastilla kanervat ja suopurut olivat helppoja nakkeja, mutta vaivero osoittautui ylimuistoiseksi.

Vanhojen setelien tunnistaminen sujui, vai muistettiinko sittenkään oikein, oliko se **Nurmi** vai **Aalto**, joka kuoli 1973? Tällä rastilla joka tapauksessa maistui kenttäkeittiön lihakeitto.

Hyvän hiihtovauhdin ohella porukka tuli kuulluksi, kun Heikki ja **Juha** kuuluvasti päästelivät hiihtotaipaleiden aikana kaikki merkittävimmät suomalaiset rallatukset Suhmuran Santrasta lähtien.

Ampumahiihtoradan taulut tulivat melkein kaikki alas. Ensiapurastilla ”joukon johtaja menetti tajuntansa”, mutta ei hätää, johtajalle löydettiin hyvä asento, peiteltiin lämpimään huopaan ja tilattiin apua. Taas luis-telua noin kolmen kilometrin pätkä. Puun tilavuus arvi-otiin Juhan kokemuksella.

Pelastusköysi lensi kaikilla asiallisesti. Viimeinen rasti Hiukkavaarassa olikin sitten meille vaativin: Viidestä pöydällä olleesta esineestä onnistuttiin arvaamaan vain yksi mystinen esine juustohöyläksi. Ei ollut meidän porukalla kokemusta hillomunkin hillotuskoneesta tai lapikkaan naulauksen apuvälineestä.

Vaikka kisaan lähdettiin nauttimaan kevättalven

Mukana ansiokkaassa TOLin tiimissä Sujakka-kisassa olivat Pasi Kuvaja, Heikki Sieppi, Pasi Ojala, Juha Kortelainen ja numeronkantaja Timo Jokela.

tapahtumasta ilman menestystavoitteita, tavoite löydettiin kuitenkin jälkikäteen. Upseerikerholla pidetyssä palkintojenjakotilaisuudessa totesimme, että voitimme yliopistolaisten sarjan, sillä tiimimme oli saanut eniten pisteitä kahdeksasta yliopiston joukkueesta!

Vaikka tällainen menestys oli ihan kivaa, niin korostettakoon, että tapahtuma ei ollut ensisijaisesti kilpailu. Meitä paremmat palkinnot pokkasivat muun muassa kilpailun lyhin ja pisin osallistuja.

TIMO JOKELA

TULOKSET

Yliopiston joukkueiden tulokset:

- 6. TOL
- 7. SJ-02
- 8. MPT
- 16. Oulun yliopisto I
- 17. Akateemiset ajattelijat
- 19. PYOMET
- 23. Fysiikka kestää

ALLAKKA

18.4.2002 Biology Thursday Seminars:

Dr. Tiiu Kull, Dept. of Botany, Estonian Agricultural University, Tartu:

Population biology of an orchid, *Cypripedium calceolus*.
Linnanmaa, Kuusamonsali (YB210) at 12.15.

18.4.2002 Biocenter Oulu Seminar Series:

Reija Hieta & Liisa Kukkola, Dept. of Medical Biochemistry:
Proyl 4-hydroxylases of *Arabidopsis thaliana* and
Caenorhabditis elegans.

Auditorium A101, Dept. of Anatomy and Cell Biology, Aapistie 7 at 3.15 p.m.

19.–20.4.2002 Konferensen Svenskan i Finland.

Närmare information: se Tietopisto 4/2002.

25.4.2002 Biocenter Oulu Seminar Series:

Julio Baez, Fibrogen Inc., San Francisco, USA:

Transgenic plants for the production of biomaterials.

Auditorium A101, Dept. of Anatomy and Cell Biology, Aapistie 7 at 3.15 p.m.

2.5.2002 Biology Thursday Seminars:

Dr. Pia Mutikainen, Dept. of Biology:

Coexistence of hermaphrodites and unisexual morphs
in plant populations.

Linnanmaa, Kuusamonsali (YB210) at 12.15.

6.–17.5.2002 Infotech Oulu Lecture Series:

Dr. László Nánai, University of Szeged JGYTFK, Dept.
of Physics:

Laser processing for micromodules.

7.5.2002 Biocenter Oulu Graduate School Advanced Course:

From Genotype to Phenotype: Gene Activation and Action

Raghu Kalluri, Dept. of Medicine, Beth Israel Deaconess
Medical Center, Harvard Medical School, Boston, USA:

Regulation of angiogenesis by vascular basement membranes.
Auditorium of the Dept. of Medical Biochemistry, Aapistie 7
at 3.15 p.m.

VÄITÖSTILAISUUDET

19.4.2002 Helmut Pospiech/biokemian laitos ja Biocenter Oulu:

DNA-polymeraasin, erityisesti DNA-polymeraasi epsilonin, tehtävät DNA:n kahdentamisessa ja korjauksessa.

Linnanmaa, Kajaaninsali (L6) klo 10.

19.4.2002 Essi Lakari/sisätautien klinikka ja patologian laitos:

Antioksidatiivisten entsyymien esiintyminen
keuhkokuudossairauksissa.

OYS, luentosali 1, Kajaanintie 50 klo 12.

19.4.2002 Heli Ylä-Outinen/anatomian ja solubiologian laitos:

NFI kasvurajoitevalkuainen ihossa. Ilmentyminen
kudosvaurion paranemisen ja solujen erilaistumisen
aikana.

Anatomian ja solubiologian laitoksen luentosali A101,
Aapistie 7 klo 12.

19.4.2002 Xiaojang Yang/hammaslääketieteen laitos ja radiologian klinikka:

Pterygoideus lateralis lihaksen magneettikuvaus
leukanivelen toimintahäiriöissä.

Hammaslääketieteen laitoksen luentosali 1, Aapistie 3
klo 12.

19.4.2002 Anu Mursula/biokemian laitos ja Biocenter Oulu:

Saccharomyces cerevisiae -hiivan Δ^3 - Δ^2 -enoyyli-
CoA-isomeraasin molekulääristen ja rakenteellisten
ominaisuuksien selvittäminen.

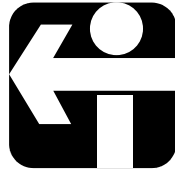
Linnanmaa, Kajaaninsali (L6) klo 14.

26.4.2002 Anna-Maija Puroila/kasvatustieteiden tiedekunta:

Kohtaamisia päiväkotiarjessa – kehysanalyttinen
näkökulma varhaiskasvatustyöhön.

Linnanmaa, Kajaaninsali (L6) klo 12.

2

.5308

Port Payé
Finlande
PMM
90100193

tietopisto

Oulun yliopistoväen tiedotuslehti